

Brüssel, 22. mai 2025
(OR. en)

9304/25
ADD 1

TRANS 198
ENV 390
SOC 308

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	22. mai 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	C(2025) 3068 annex
Teema:	LISAD järgmise dokumendi juurde: KOMISJONI SOOVITUS transpordivaesuse kohta: taskukohase, juurdepääsetava ja õiglase liikuvuse tagamine

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument C(2025) 3068 annex.

Lisatud: C(2025) 3068 annex

Brüssel, 22.5.2025
C(2025) 3068 final

ANNEXES 1 to 2

LISAD

järgmise dokumendi juurde:

KOMISJONI SOOVITUS

transpordivaesuse kohta: taskukohase, juurdepääsetava ja õiglase liikuvuse tagamine

ILISA

TRANSPORDIVAESUSE NÄITAJATE NÄITED

1. EUROOPA KOMISJON, TÖÖHÕIVE, SOTSIAALKÜSIMUSTE JA SOTSIAALSE KAASATUSE PEADIREKTORAAT, CLUDIUS, J., NOKA, V., UNGER, N., DELFOSSE, L. JT, „TRANSPORT POVERTY: DEFINITIONS, INDICATORS, DETERMINANTS, AND MITIGATION STRATEGIES“, LÕPPARUANNE, OKTOOBER 2024¹
 - (1) Transpordi taskukohasusele keskenduvad näitajad
 - (a) Nende inimeste osakaal, kes on sunnitud olema autota, sissetulekurühmade ja leibkonnatüüpide kaupa eri elanikkonnarühmades
 - (b) Nende inimeste osakaal, kelle jaoks ühistranspordipiletid on liiga kallid (ka linnastumise astme järgi (suurlinnad, linnad ja äärelinnad, maapiirkonnad) ning eri elanikkonnarühmades)
 - (c) Transpordi taskukohasuse 6 % künnise ja kahekordse mediaani näitajate² alusel tuvastatud leibkondadesse kuuluvate inimeste osakaal (ka linnastumise astme järgi (suurlinnad, linnad ja äärelinnad, maapiirkonnad) ning eri elanikkonnarühmades)
 - (d) Transpordile (transpordivahendite toimimisele ja transporditeenustele) kulutatud protsent netotulust (ka kuludetsiilide kaupa)
 - (2) Transpordi kättesaadavusele keskenduvad näitajad
 - (a) Materiaalselt ja sotsiaalselt ebasoodsas olukorras olevate autot omavate inimeste osakaal
 - (b) Nende inimeste osakaal, kelle jaoks lähim ühistranspordipeatus on liiga kaugel (ka linnastumise astme järgi (suurlinnad, linnad ja äärelinnad, maapiirkonnad))
 - (c) Nende inimeste osakaal, kellel on väga raske ühistranspordile juurde pääseda, kogu elanikkonna ja maaelanikkonna kaupa

¹ Euroopa Komisjon, tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat, Cludius, J., Noka, V., Unger, N., Delfosse, L. jt, „Transport poverty: definitions, indicators, determinants, and mitigation strategies“, lõpparuanne, oktoober 2024, https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/transport-poverty-definitions-indicators-determinants-and-mitigation-strategies-final-report_et. Allikad: punkti 1 alapunkt a: Eurostat [[ilc_mddu05](#)]; punkti 1 alapunkt b : Eurostat [[ilc_mdes13a](#)]; punkti 1 alapunkt d: Eurostat [[icw_aff_05](#)]; punkti 2 alapunkt c: Eurofoundi 2016. aasta Euroopa elukvaliteedi uuringu mikroandmed; punkt 3: Eurostat [[lfso_19plwk28](#)].

² 6 % künnis: nende inimeste osakaal, kes kulutavad transpordile üle 6 % või üle kahe korra rohkem kui riigi mediaan ja kelle kogukulutused jäävad alla riigi mediaani. Kahekordne mediaan viitab ebaproportsionaalselt suurele kulutuste indeksile (kahekordne mediaan tähendab kahekordset riigi mediaani). Leibkonda peetakse transpordiga seoses haavatavaks, kui transpordile tehtavate kogukulutuste osakaal on üle kahe korra suurem kui riigi mediaan. Teisisõnu on tegemist leibkondadega, kelle sotsiaal-majanduslik olukord sunnib neid oma vajadustele vastava liikuvustaseme säilitamiseks ebaproportsionaalselt palju kulutama.

- (3) Transpordi juurdepääsetavusele keskenduvad näitajad
- Nende inimeste osakaal töajast, kes kulutavad tööle sõiduks (ühes suunas) rohkem kui 30 minutit, linnastumise astme järgi
- (4) Transpordi piisavusele keskenduvad näitajad
- Nende inimeste osakaal, kes peavad (piiratud liikumisvõimega inimeste) juurdepääsu ühistranspordile liiga keeruliseks
- 2. MITTETÄIELIK LOETELU NÄIDETEST TÄIENDAVATE KASULIKE NÄITAJATE KOHTA, MIDA SAAKS VÄLJA TÖÖTADA VÕI MIS ON JUBA OLEMAS**

Taskukohasuse mõõde

- (a) Madal-sissetulek-kõrged-kulud-indikaator (LICHi indikaator), millega mõõdetakse nende leibkondade osakaalu, kelle transpordikulutused ületavad riigi mediaani ja kes on vaesuse ohus³
- (b) 10 % näitaja (nende leibkondade protsent, kelle transpordikulutused moodustavad üle 10 % netotulust)
- (c) Inimesed, kes ei saa endale lubada ühistranspordi regulaarset kasutamist, vanuse, soo, tööalase seisundi ja sissetulekurühma järgi⁴
- (d) Tarbimiskulutuste struktuur linnastumise astme järgi ja individuaalse tarbimise liigitus otstarbe järgi (olemas on ka andmed 2020. aasta kohta)⁵

Transpordi kättesaadavuse ja esmatähtsate teenuste juurdepääsetavuse mõõde

- (a) Linnas ja funktsionaalsel linnaalal ühistransporti kasutanud reisijate arv aastas
- (b) Linnas ja funktsionaalsel linnaalal ühistranspordiga läbitud reisijakilomeetrite arv aastas
- (c) Linnas ja funktsionaalsel linnaalal ühistranspordipeatuste ja -jaamade juures asuvate jalgrattaparkimiskohtade arv
- (d) Linnas ja funktsionaalsel linnaalal tipptunnil ja tipptunnivälisel ajal ühistranspordiga 3 km läbimiseks kuluv keskmine aeg
- (e) Elanikud, kellel on ühistranspordipeatus jalutuskäigu kaugusel (bussi- ja trammipeatus 500 m raadiuses ja/või rongi- või metroopeatus 1 km raadiuses) – juba olemas linnaalade puhul⁶

³ Eelmise näitaja ja vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste kombinatsioon, sünniriigi järgi (18aastased ja vanemad) ([ilc_peps06n](#)).

⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_mdcs13a/default/table?lang=et&category=livcon.ilc.ilc_md.ilc_mdcs

⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/hbs_str_t226/default/table?lang=et&category=degurb_degurb_livcon

- (f) Töötavad inimesed pendelrändeaja, haridustaseme ja linnastumise astme järgi⁷
- (g) Raudteetranspordiga 1,5 tunni jooksul juurdepääsetav elanikkond / 120 km raadiuses olev elanikkond x 100⁸

Kõndimise, jalgrattasõidu, ühistranspordi, vabas liiklusvoos sõitmise, realistlikes / ummikutingimustes sõitmise puhul

- (h) Nende isikute/teenindusasutuste arv, kelle juurde / kuhu konkreetse sõiduaja künnise piires jõutakse (võrgustiku tasandil või kohaliku haldusüksuse / NUTS 3 tasandil koondatuna)
- (i) Nende isikute osakaal, kellel on sõiduaja künnise piires juurdepääs vähemalt N teenindusasutusele (kohaliku haldusüksuse / NUTS 3 tasandi järgi) („N“ on nende asjakohaste teenindusasutuste arv, mida tuleks vastavalt teenusele arvesse võtta)
- (j) Sõiduaeg lähima N teenindusasutuse/isekuni jõudmiseks (võrgustiku tasandil või kohaliku haldusüksuse / NUTS 3 tasandil koondatuna)
- (k) Foster-Greer-Thorbecke (FGT2) juurdepääsetavuse näitaja, mis arvestab eelnevalt kindlaksmääratud piisavuse künnisest⁹ allapoole jäävaid isikuid, kaalutuna nende juurdepääsetavuse probleemide ulatusega teatava sõiduaja (40–50 minutit) jooksul (võrgustiku tasandil või kohaliku haldusüksuse / NUTS 3 tasandil koondatuna)

Kättesaadavuse mõõtme ja juurdepääsetavuse mõõtme puhul võib olla abi järgmistest väljaannetest:

- Euroopa Komisjon, „Passenger Rail Performance in Europe: Regional and territorial Accessibility Indicators for Passenger Rail“, 2021¹⁰
- Maanteetranspordi kohta vt Euroopa Komisjon, „Road Transport Performance in Europe“, 2018¹¹
- Euroopa Komisjoni kaheksas aruanne majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta „Cohesion in Europe towards 2050“, 2021, vt kaart nr 4.7¹²

⁶ Vt Euroopa Komisjoni kaheksas aruanne majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta „Cohesion in Europe towards 2050“, 2021, kaart nr 4.7 (https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/reports/cohesion8/8scr.pdf).

⁷ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsa_19plwk28/default/table?lang=en&category=degurb.degurb_labour.du_lfso.du_lfso_19

⁸ Vt Euroopa Komisjon, regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat, Brons, M., Poelman, H., Ackermans, L., Ibáñez, J. N. jt, „Passenger rail performance in Europe – Regional and territorial accessibility indicators for passenger rail“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2021.

⁹ Vt ScienceDirect, Ryan, J. ja Martens, K., „Defining and implementing a sufficient level of accessibility: What’s stopping us?“, september 2023 (<https://doi.org/10.1016/j.tra.2023.103792>).

¹⁰ Euroopa Komisjon, regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat, Brons, M., Poelman, H., Ackermans, L., Ibáñez, J. N. jt, „Passenger rail performance in Europe – Regional and territorial accessibility indicators for passenger rail“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2021 (https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/working-papers/2022/passenger-rail-performance-in-europe-regional-and-territorial-accessibility-indicators-for-passenger-rail).

¹¹ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/working-papers/2019/road-transport-performance-in-europe

- Euroopa Komisjoni üheksas aruanne majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse kohta, 2024¹³
- OECD maaelu arengu uuringud, „Getting to Services in Towns and Villages: Preparing Regions for Demographic Change“, 2024, lk 13¹⁴

Ühistranspordivõrgu kvaliteedi ja piisavuse hindamiseks võiks eri ühistranspordiliigid jaotada kvaliteedikategooriatesse lähtuvalt transpordiliigi teenindussagedusest (nt alla 5 minuti, 5–10 minutit, 10–20 minutit jne) ja kaugusest iga transpordiliigi järgmise peatuseni¹⁵.

Transpordi piisavuse mõõde

- Puuetega ja piiratud liikumisvõimega inimestele kohandatud metroopeatuste osakaal
- Puuetega ja piiratud liikumisvõimega inimestele juurdepääsetavate ühistranspordipeatuste ja -jaamade arv linnas ja funktsionaalsel linnaalal
- Puuetega ja piiratud liikumisvõimega inimestele juurdepääsetavate ühistranspordisõidukite arv linnas ja funktsionaalsel linnaalal, sõidukiliikide kaupa

¹² https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/reports/cohesion8/8cr.pdf

¹³ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/reports/cohesion9/9CR_Report_FINAL.pdf

¹⁴ https://www.oecd.org/en/publications/getting-to-services-in-towns-and-villages_df1e9b88-en.html

¹⁵ Vt Austria näide (<https://www.oerok-atlas.at/oerok/files/summaries/87.pdf>; <https://www.oerok-atlas.at/#indicator/87>).

II LISA¹⁶

KESTLIKU LIKUVUSE TOETUS: SIHIPÄRASTE KULUTÕHUSATE MEETMETE JA INVESTEERINGUTE¹⁷ NÄITED

- (1) Keskendumine väikese või keskmisest väiksema sissetulekuga leibkondade toetamisele alateenindatud geograafilistes piirkondades
 - Avalike transporditeenuste parandamine ja bussi-/rongiliinide käivitamine valdavalt väikese sissetulekuga äärelinnades, linnalähedastes ja maapiirkondades
 - Ühistransporditaristu ehitamine valdavalt väikese sissetulekuga piirkondades; liikuvuskeskused, mis hõlbustavad transpordiliigi vahetust ja ühendusi ühistranspordi, jagatud liikuvuse, jalgrattasõidu ja kõndimise vahel valdavalt äärelinnades, linnalähedastes ja maapiirkondades, ühendades neid linnakeskustega

- (2) Keskendumine haavatavate rühmade toetamisele
 - Subsideeritud konkreetne tellitav ükselt-uksele transport või nõudlusele reageeriv heiteta ühissõiduki teenus haavatavatele rühmadele
 - Kohaliku ühistranspordi ja jagatud liikuvuse (sh jalgrattad, elektrirattad ja tõukerattad) vautšeriprogrammid haavatavatele rühmadele
 - Puuetega inimeste parem juurdepääs ühistranspordile seeläbi, et paigaldatakse kaldteed, liftid ja heliteadaanded
 - Turvaliste jalgrattaradade, turvaliste jalgrattaparklate ja jalgrattajagamisjaamade ning turvaliste lukustusvõimaluste rajamine koolide, noortekeskuste ja ülikoolide lähedusse
 - Heiteta sõidukite sotsiaalse arendi kavade leibkondadele, mikroettevõtjatele ja teistele haavatavatele transpordikasutajatele koos asjakohase laadimistaristuga

- (3) (Kõigile kättesaadava) ühistranspordi parandamise kombineerimine rahalise toetuse kavadega haavatavatele rühmadele

¹⁶ Täiendab Euroopa Komisjoni väljaannet (Euroopa Komisjon, kliimameetmete peadirektoraat, Ramboll Management Consulting, Wuppertal Institute for Climate Environment and Energy, Ludden, V., Laine, A.-M. jt, „Support for the implementation of the Social Climate Fund – Note on good practices for cost-effective measures and investments“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2834/602067>) ning komisjoni suuniseid kliimameetmete sotsiaalkavade kohta (Euroopa Komisjon, komisjoni teatis „Suunised kliimameetmete sotsiaalkavade kohta“, C(2025) 881 final, 5. märts 2025, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202501597).

¹⁷ Kõik need meetmed ja investeeringud on kliimameetmete sotsiaalfondi raames toetuskõlblikud. Olenevad iga liikmesriigi olukorrast.

- Heiteta busside või raudteesõidukite¹⁸ ostmine alateenindatud linna-, äärelinna- ja linnalähedastes piirkondades ning vautšerid / digitaalsed liikuvusrahakotid haavatavatele transpordikasutajatele
- Tellitava heiteta transporditeenuse loomine piirkondades, kus puuduvad piisavad avalikud transporditeenused, või viimase kilomeetri ühenduseks, võimaluse korral koos vautšerite / digitaalsete liikuvusrahakottidega haavatavatele transpordikasutajatele
- Investeeringud kõnni- ja jalgrattataristusse ning jalgrattajagamise süsteemid ja/või toetused jalgrataste, elektrijalgrataste ja kaubajalgrataste ostmiseks, pikaajaliseks rentimiseks ja/või liisimiseks haavatavatele rühmadele
- Subsideeritud heiteta sõidukite jagamise kavad või rendiprogrammid väikese sissetulekuga leibkondadele ning investeeringud avalikku laadimistaristusse

¹⁸ Heiteta kergraudteesõidukid, mis võimaldavad kasutada olemasolevat taristut seda ajakohastamata või minimaalselt ajakohastades ja suurendada osutatavate teenuste sagedust.